روزنامه صبح ایران
وطن امروز
VATANEMROOZ.IR
لبیک یا امام
چهارشنبه ۹ دی ۱۳۹۴ ■ ۱۸ ربیع‌الاول ۱۴۳۷ ■ ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵ ■ سال هشتم ■ شماره ۱۷۸۳ ■ ۱۶ صفحه ■ ۱۰۰۰ تومان
■ سالروز حماسه ۹ دی گرامی باد
VATAN-E-EMROOZ ■ VoL.08 ■ No.1783 ■ Wed.Dec.30, 2015 ■ ISSN:2008-2886

پتک جمهوریت بر دیکتاتوری اشرافیت
صفحه ۱۲

رهبر انقلاب در دیدار مسؤولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی بر ایجاد تمدن نوین اسلامی با تکیه بر علمای دین و روشنفکران راستین تأکید کردند

امیدی به سیاستمداران نیست

صفحه ۲

عکس: Khamenei.ir

تیترهای امروز

با عدم اتخاذ تدابیر مناسب برای خروج شهروندان از تهران هوای شهر بحرانی‌تر شد

وضعیت قرمز رکورد زد

■ مهدهای کودک، پیش‌دبستانی‌ها و مدارس ابتدایی تهران امروز تعطیل هستند
■ طرح زوج و فرد از درِ منازل
■ ادارات تهران بازهم تعطیل نشد
■ تذکر کتبی ۱۰۷ نماینده به رئیس جمهور

صفحه ۴

به‌رغم نقض برجام توسط آمریکا، صالحی از خروج ۱۱ تن اورانیوم غنی شده ایران خبر داد

عجله کنید؛ انتخابات نزدیک است!

صفحه ۲

روحانی:

۹ دی روز دفاع از ولی‌فقیه و قانون بود

صفحه ۲

آغاز جشنواره مردمی فیلم عمار

صفحه ۱۳

یاد

در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود
کین شاهد بازاری وان پرده‌نشین باشد

زاهد خلوت‌نشین

دکتر حمیدرضا اسماعیلی: استاد آیت‌الله محمد شجاعی که روز دوشنبه در ۷۵سالگی از غرب به شرق عالم وجود پر کشیدند از شاگردان امام خمینی(ره) و علامه طباطبایی و از استادان عزلت‌نشین اخلاق و عرفان بودند. اگرچه مشهور است استاد، مفسر قرآن بودند اما ایشان را همچنین باید مفسر مثنوی معنوی و دیوان حافظ دانست که با ذوق عرفانی خود نکات نغزی از گنجینه ادبیات فارسی در اختیار شاگردان و خوانندگان آثار خویش قرار دادند. اگرچه استاد از قیل و قال بحث و مدرسه به دور بودند و از این جهت طبیعی بود که به شهرت نرسند، اما تقدیر به گونه‌ای رقم خورد که پس از پخش مباحث تفسیر قرآن ایشان از رادیو قرآن بیش از گذشته در جامعه شناخته شوند.

استاد شجاعی، نماینده مردم زنجان در دوره نخست مجلس شورای اسلامی بودند اما پس از آنکه احساس کردند فضای سیاسی ممکن است برای آینده معنوی ایشان موانعی ایجاد کند از نمایندگی استعفا کردند و به سیر و سلوک روحانی خویش و تربیت شاگردانی پرداختند که به‌رغم عزلت‌گزینی سالکانه او مقام معنوی استاد را دریافته بودند. آیت‌الله شجاعی اگرچه برای طریقت معنوی خویش دوری‌گزینی از سیاست و حتی مدارس علمی و محافل عمومی را ترجیح دادند اما به گواه شاگردان، ایشان دور از سیاست اصولی نبودند و شاگردان را به پیروی از خط ولایت فقیه توصیه می‌کردند.

سلوک این عالم بزرگ اسلامی و اندیشه و آموزه‌های او به بهترین شکل نشان از زیبایی‌های مکتب اسلامی داشت. ایشان به مانند دیگر حکمای صدرایی میان عقلانیت و ذوق عرفانی پیوند زده بودند و عینیت پیوند طریقت و شریعت بودند. در زمانه‌ای که مکاتب مختلف عرفانی میان طریقت و شریعت جدایی می‌آفرینند، ایشان نه در نظر که در عمل پیوند این راه را نشان دادند. در زمانه‌ای که ارتجاع وهابیت و سلفی‌گری در تحولات خود به داعش و القاعده ختم می‌شود و چهره سیاهی از اسلام را در تمام رسانه‌های جهان به نمایش می‌گذارد که خشونت به ساده‌ترین انگاره در آن «اسلام برآمده از عرب جاهلی» تبدیل می‌شود...

ادامه در صفحه ۱۳

مقاله

مبانی فتنه ۸۸

مهدی محمدی: این نوشته، بخشی از یک فصل از کتابی است که درباره ابعاد مدیریت رهبر معظم انقلاب اسلامی بر فتنه ۸۸ نوشته شده است. این فصل تلاش می‌کند توضیح دهد که راهبرد رهبر معظم انقلاب اسلامی در مدیریت فتنه ۸۸ چگونه شکل گرفت و همچنین اندکی به این بحث می‌پردازد که ریشه‌های راهبردی- امنیتی خیابانی شدن مبارزه انتخاباتی در سال ۸۸ چه بود. این نوشته به گونه‌ای ویرایش شده که به عنوان یک بحث مستقل قابل ارائه باشد. از خداوند متعال مسألت می‌کنم توفیق تکمیل این نوشته را در زمان مناسب فراهم کند.

***

اگر امروز در موقعیتی هستیم که می‌توان از زوال پدیده‌ای به نام فتنه ۸۸ سخن گفت در واقع یک دلیل بیشتر ندارد و آن هم این است که این فتنه با استفاده از دقیق‌ترین و ظریف‌ترین شیوه‌های ممکن – که بسیاری از ابعاد آن ناگفته است- مدیریت شد. به دلیل وجود چند ویژگی بسیار مهم در فتنه ۸۸، می‌توان استدلال کرد اگر این فتنه توسط یک مرکز مدیریتی خلاق، همه‌جانبه‌نگر، آگاه به جزئیات، بسیار هوشمند و البته متکی بر اصول و مبانی کاملا روشن دینی، مدیریت نمی‌شد، هیچ ضمانتی وجود نداشت که هر چه بیشتر عمق پیدا نکند، تا زمانی دراز تداوم نیابد و خسارات آن به نحوی غیرقابل پیشگیری و پیش‌بینی رشد نکند.

آن ویژگی‌ها، اجمالا چنین است:

۱- نخست اینکه فتنه ۸۸ یک فتنه عمیقا برنامه‌ریزی شده بود. جداگانه باید بحث کرد که کیفیت این برنامه‌ریزی چگونه بود و هویت برنامه‌ریزان پس صحنه داخلی و خارجی فتنه ۸۸ چه بود، از چه زمانی کار خود را آغاز کردند، چه مراحل و مواقفی را برای کار خود در نظر گرفته بودند و هدف‌های نهایی آنها چه بود؟ اما این جزئیات تغییری در اصل این مساله ایجاد نمی‌کند که فتنه ۸۸ امری کاملا برنامه‌ریزی شده بوده است. بخشی از این برنامه‌ریزی در داخل ایران و در نهانخانه احزاب و گروه‌های سیاسی و تشکل‌های ظاهرا اجتماعی مختلف انجام شد اما بخش مهم‌تری هم بود که کسانی در بیرون از ایران عهده‌دار آن بودند. هر دو دسته برنامه‌ریزان داخلی و خارجی بخشی از کار خود را قبل از انتخابات انجام دادند و بخشی دیگر را پس از انتخابات. مشاهده صحنه و تحلیل ابعاد و زوایای گوناگون آنچه رخ می‌داد، ماهیت برنامه‌ریزی شده و طراحی محور فتنه ۸۸ ایجاب می‌کرد برای مهار آن نیز نوعی برنامه‌ریزی و فرآیند متمرکز مدیریتی شکل بگیرد. در این نوشته با تکیه بر مجموعه مستنداتی که در اختیار است و تا آنجا که مقدور بوده نشان خواهیم داد این فرآیند تقریبا به طور کامل حول محور رهنمودها، دیدگاه‌ها و در موارد مهمی دستورات، اقدامات و فرمایشات رهبر معظم انقلاب اسلامی شکل گرفت. اگر بخواهیم از یکی از تعبیرات رهبر معظم انقلاب اسلامی استفاده کنیم که فرموده‌اند «فتنه ۸۸ یک رزمایش عظیم برای نظام جمهوری اسلامی بود» این تعبیر را اینگونه می‌توان ادامه داد که این رزمایش به سرعت بدل به یک عملیات واقعی شد و کارزاری عظیم خلق کرد که در آن پیچیده‌ترین تصمیم‌ها باید در کمترین زمان گرفته می‌شد. بدون شک، اگر از همان روز نخست ماجرا، فرآیند مدیریت و مهار فتنه ۸۸ از سوی رهبری آغاز نمی‌شد یا اگر توصیه‌های مدیریتی دیگران به جای دیدگاه‌های ایشان مبنای عمل قرار می‌گرفت، این فتنه سرنوشتی متفاوت پیدا می‌کرد.

۲- ویژگی دوم فتنه ۸۸ که ایجاب می‌کرد یک مدیریت متمرکز بر نحوه مقابله با آن اعمال شود، گستردگی ابعاد مساله بود، به گونه‌ای که می‌توان گفت تقریبا تمام بخش‌ها و نهادهای کشور را با خود درگیر کرد. آشکار شدن ابعاد ملی فتنه ۸۸ و کثرت عناصر و نهادهای درگیر در آن، شرایطی را پدید آورد که روشن شد مدیریت این فتنه نیز باید ابعادی فرادستگاهی و ملی داشته باشد و نمی‌توان آن را با تکیه بر توانمندی‌های بخشی –هرچند قدرتمند- در کشور حل کرد. بیش از ۸ ماه وقوع پی‌درپی پدیده‌هایی که سرجمع آنها را فتنه ۸۸ می‌نامیم، گستره‌ای از تحولات را پیش چشم نهاد که جز با اعمال یک مدیریت ملی، قابل مهار نبود. رهبر معظم انقلاب اسلامی به اذعان دوستان و دشمنان تنها مرجع دارای قدرت ملی در کشورند؛ به این معنا که هم از مقبولیت اجتماعی بسیار وسیع، فراگیر و مبتنی بر باورهای دینی مردم برخوردارند و هم از لحاظ جایگاه در ساختار حقیقی و حقوقی قدرت در نظام، تنها مرجعی هستند که می‌توانند بخش‌های کاملا تفکیک‌شده در ساختار نظام جمهوری اسلامی را به کارآمدترین شکل ممکن با یکدیگر هماهنگ کنند. استفاده از این کارویژه بسیار مهم و منحصر به‌فرد جایگاه رهبری در نظام جمهوری اسلامی از سوی ایشان، یکی از کلیدهای گشاینده بن‌بست‌هایی بود که فتنه ۸۸ برای کشور ایجاد کرده بود.

شکل دیگر نگاه به این مساله این است که توجه کنیم ابعاد پیچیده فتنه ۸۸، تنوع بازیگران دخیل در آن و غموض روش‌هایی که دشمن برای تحقق سناریوهای خود برای نخستین‌بار در این فتنه از آن بهره برد، یک معضل مدیریتی بسیار پیچیده به‌وجود آورده بود که نمی‌شد اداره آن را بر عهده نهادهایی گذاشت که به دلیل تعریف سازمانی خود از نگاهی محدود به مسائل برخوردارند و نمی‌توانند ابعاد مساله را به طور کامل و با در نظر داشتن همه پیچیدگی‌های آن ببینند. مدیریت این فتنه مستلزم آن بود که تلفیقی موثر از استراتژی‌های سیاسی، رسانه‌ای، اجتماعی، امنیتی و حقوقی در کنار همدیگر اعمال شود و چنین کاری، جز از رهبر معظم انقلاب اسلامی به عنوان تنها فردی در کشور که هم از اطلاعات کافی در همه این حوزه‌ها برخوردارند و هم توان شکل دادن به یک راهبرد مدیریتی تلفیقی و ترکیبی در ابعاد ملی را دارند ساخته نبود.

۳- سومین ویژگی فتنه ۸۸ که مدیریتی متمرکز و هوشمند را می‌طلبید این بود که این فتنه درست است که کار خود را با زیر سوال بردن نتیجه انتخابات در کشور آغاز کرد ولی به سرعت با کنار رفتن پرده و آشکار شدن ماهیت و اهداف حقیقی‌اش، جهت‌گیری خود را به سمت درگیری با اصل نظام جمهوری اسلامی و حتی فراتر از آن، درگیری با ارزش‌های اسلامی تغییر داد و هجمه‌ای علیه مبانی اسلام و انقلاب شکل داد که در طول تاریخ جمهوری اسلامی بی‌سابقه بود. شکل گرفتن چنین هجمه بی‌سابقه‌ای و آغاز مداخله مستقیم طرف‌های خارجی در آن، موقعیتی را به‌وجود آورد که اقتضا می‌کرد دفاعی در عالی‌ترین و موثرترین سطح ممکن از مبانی اسلامی و عملکرد نظام جمهوری اسلامی صورت پذیرد که طبعا انجام چنین کاری جز از رهبر معظم انقلاب اسلامی از هیچ کس ساخته نبود. به عبارت دیگر اینطور می‌توان گفت که وقتی تهدید عظیم این فتنه نمایان شد، انگیزه‌های خفته و پس پرده پدیدار و دست‌های پنهان آشکار شد و تردیدی در این باقی نماند که توطئه‌ای علیه اصل انقلاب اسلامی شکل گرفته است که در آن دشمن تمام سرمایه‌ها و اندوخته‌های سالیان دور خود را به میدان آورده. رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز به عنوان اصلی‌ترین مدافع و نگهبان ارزش‌های دینی و انقلابی ملت ایران وارد صحنه شدند و مدیریت کلان مقابله با این توطئه عظیم را بر عهده گرفتند. اعمال مدیریت کلان از جانب رهبری بر فتنه ۸۸ بیش از هر چیز محصول آن بود که این فتنه با اساس انقلاب اسلامی درگیر بود و بی‌سابقه‌ترین امکانات و طراحی‌ها برای تحقق آن به میدان آمده بود. بنابراین اقتضای جایگاه رفیع رهبری این بود که در مقابل توطئه‌ای چنین عمیق، خود وارد میدان شده و نقش حداکثری در مدیریت آن ایفا کنند.

این ۳ ویژگی فتنه ۸۸ شرایطی را به‌وجود آورد که رهبر معظم انقلاب اسلامی یک فرآیند مدیریت راهبردی را در مقابل آن سامان دادند. اگرچه ممکن است در ظاهر اینگونه به نظر برسد که این فرآیند برای همگان شناخته شده است و امر پیچیده‌ای که نیازمند توضیح باشد در آن وجود ندارد، ولی مطالعه مجدد ابعاد این بسته مدیریتی، ریزه‌کاری‌ها و جزئیاتی را آشکار می‌کند که بسیار بعید است در نگاه اول به چشم هیچ ناظری – هرچه هم باریک‌بین و نکته‌سنج – بیاید. به‌علاوه، بسیاری از زوایا و ریزه کاری‌های مدیریتی که از جانب رهبر انقلاب بر این پدیده اعمال شد تا امروز به دلیل ملاحظاتی عموما قابل درک، بازگو نشده است. ابعاد این مدیریت بسیار فراتر از جنبه‌های آشکار آن بوده که در سخنرانی‌های عمومی یا دستورات علنی قابل پیگیری است.

این نوشته تلاش خواهد کرد تنها به یکی از ابعاد این پروژه مدیریتی بسیار مهم نگاهی مجدد انداخته و جنبه‌های گوناگون آن را از منظری راهبردی تحلیل کند. ورود به جزئیات فقط تا جایی انجام خواهد شد که به درک جنبه‌های راهبردی مساله کمک کند تا در نهایت بتوان درکی جامع در این باره به دست آورد که رهبر معظم انقلاب اسلامی چه فرآیندی را برای مدیریت این توطئه بزرگ طراحی کردند و چگونه آن را به اجرا گذاشتند.

مدیریت رهبر معظم انقلاب اسلامی بر فتنه ۸۸ یک مدیریت راهبردمحور بوده است. در موارد مختلف می‌توان دید ایشان در مواجهه با جنبه‌های مختلف فتنه ۸۸ حتی در سطوح تاکتیکی و خرد نیز به اعمال مدیریت پرداخته‌اند اما تمام این مداخلات مدیریتی مبتنی بر یک نگاه راهبردی به موضوع بوده است، نگاهی که اصول اساسی آن از همان ابتدای فتنه در سخنرانی‌ها و تدابیر رهبر معظم انقلاب اسلامی نمایان است و برای عموم نیز تبیین شده و در عین حال در طول ماه‌های درگیری با فتنه به تدریج به بلوغ و کمالی حداکثری نیز رسیده است. کشف این راهبردهای مدیریتی و بررسی سیر تکامل آنها در طول دوران فتنه اصلی‌ترین موضوعی است که باید در آن تامل کرد.

بی شک آنچه در اینجا از آن سخن می‌گوییم همه چیزی نیست که می‌توان در این باره گفت. دسته‌بندی راهبردی روند اعمال مدیریت رهبر معظم انقلاب اسلامی بر فتنه ۸۸ تا حدود زیادی مبتنی بر یک ارزیابی تحلیلی از خود فتنه است که طبعا می‌تواند به گونه‌هایی متفاوت انجام شده و به دسته‌بندی‌هایی متفاوت نیز منتهی شود. از این جهت، می‌توان فرض کرد باب این بحث همیشه باز است و ما هرگز در موقعیتی قرار نخواهیم گرفت که بتوان اعلام کرد بحث درباره این موضوع برای همیشه پایان یافته است. در پیش گرفتن رویکردهای خلاقانه و نگریستن به موضوع از نقاط دید متفاوت، همواره دارای این قابلیت خواهد بود که جنبه‌های جدیدتری از روند اعمال مدیریت رهبر معظم انقلاب اسلامی به این صحنه را کشف کرد و پیش چشم مخاطبان گذارد. این نوشته به طور طبیعی فقط یکی از آن منظرهاست که راقم این سطور با مطالعه و دسته‌بندی شواهد و کدها و تامل در آنها به آن دست یافته است. به عقیده من، می‌توان مجموعه مدیریت اعمال شده از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی بر فتنه ۸۸ را در قالب ۶ راهبرد دسته‌بندی کرد. در این نوشته فقط یکی از این راهبردها بررسی خواهد شد و بحث تفصیلی درباره همه آنها، موکول به فرصتی وسیع‌تر است.

۱- راهبرد استناد به پیش‌بینی‌های گذشته و آشکار بودن نسخه فتنه
۲- راهبرد تاکید بر دفاع از جمهوریت نظام
۳- راهبرد تولید شاخص، تبیین و مرزبندی صریح
۴- راهبرد نشان دادن دست دشمن
۵- راهبرد تولید بصیرت و مردمی‌سازی مهار فتنه
۶- راهبرد برخورد نیمه سخت با بخش سازمان‌یافته‌فتنه

■ **تئوری مهار فتنه**

فرآیند مدیریت رهبر معظم انقلاب اسلامی برفتنه ۸۸، قبل از هر چیز بر شالوده مجموعه پیش‌بینی‌ها، تحلیل‌ها و ارزیابی‌هایی استوار شده است که ایشان پیش از انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۸ به تفصیل و در موقعیت‌های مختلف به آنها اشاره و طی آن تلاش کرده بودند یک افق دید کم و بیش روشن از طراحی‌ای که برای تبدیل انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۸ به یک فتنه انجام شده بود را پیش روی مخاطبان قرار دهند. پس از انتخابات، رهبر معظم انقلاب اسلامی مکررا آنچه را که پیش از انتخابات پیش‌بینی می‌شد و تقریبا تمام آنها پس از انتخابات رخ داد، مورد استناد قرار دادند و نتیجه گرفتند ما با اجرای نقشه‌ای در کشور روبه‌رو هستیم که ابعاد آن آشکار بوده و در موارد متعدد از جانب شخص ایشان – و دیگران- در موقعیت‌های پیش از انتخابات تشریح شده بود. در واقع اینطور می‌شود گفت که نسخه فتنه ۸۸ در سطح راهبردی به هیچ وجه نسخه پنهانی نبود. ماه‌ها قبل از انتخابات، رهبر معظم انقلاب اسلامی و برخی دیگر از تحلیلگران هشدار داده بودند آنچه از جانب برخی گروه‌ها و چهره‌های سیاسی در حال رخ دادن است مقدمات حضور سالم و روشمند در یک انتخابات نیست، بلکه مقدمات تبدیل کردن انتخابات به کودتا و فتنه‌انگیزی است که هدف اول آن از بن برکندن خود انتخابات است.

ادامه در صفحه ۵